

1924 november 14, péntek

Postarína u gotovom plaćena
Postavitelj káspzpnben ázetve

Veliki Bečkerek, 53. évf., 261. szám

TORONTÁL

Ára
1
DinSzerkesztőség és kiadóhivatal:
Vel Bečkerek, Obilteva (Zápolya) u. 1
Telefonszámok:
Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21
Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bečkerek

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő:
Dr. MARA JENŐAz előfizetés ára:
Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D
Félévre . 150 D Havonta . 25 D
Hirdetések díjazás szerint
Megjelenik naponta délelbenÁra
1
Din

Választás.

Alig oszlott fel a parlament és szerte az országban már választási jelszavaktól hangosak a politika berkei. A különleges politikai helyzetnél fogva minden választási kerületben — amint a jelekből következtetni lehet — elkeseredett küzdelem fog megindulni a mandátumért és a küzdelem színhelye ezúttal még szélesebb lesz, hiszen ma már a legtöbb állampolgár részese a választójogának és így a választási mozgalomban teljes aktivitással az ország egész férfinepe vesz részt.

Az itt élő magyarság is tisztában van azzal, hogy jövő sorsa az állami élet keretén belül a legteljesebb mértékben függ attól a magatartástól, amelyet ezekben a gondterhes napokban tanusít, attól az erőfeszítéstől, amellyel a meginduló sorsdöntő küzdelemben elveit sikra száll. Bizonyos, hogy a magyarság nem személyi hiúságok kielégüléseért fog csatasorba állni, hanem eszmei alapon, törekvéseinek minél biztosabb megvalósításáért sorakozik a küzdők közé. A magyar szavazók akkor, amikor alkotmányos kötelességük őket az urna elé fogja szólítani, szavazatukkal azokat fogják támogatni, akik jogos törekvéseiket, eddig meg nem hallgatott panaszukat a parlamentben, igaz hittel, bátorsággal, lelkes meggyőződéssel és a tettek erejével fogják képviselni, akik a magyarság gazdasági és kulturális előrehaladásának meg nem alkuvó, őszinte harcossai kívánnak lenni. Áll ez elsősorban saját véreire, azokra, akik a magyarság sorából kerülnek majd a parlamentbe, hogy az egész ország nyilvánossága előtt szószólói legyenek a magyarság igazának, szándékai tisztaságának. De teljes megfontoltsággal, körültekintő óvatossággal kell a magyarságnak barátaikat is megtalálnia, azokat akiknek feléje nyújtott jobbát aggály és kételkedés nélkül szoríthatja meg, akiknek szava kipróbált, ígérete meggyőződéssé fakad és akik a magyar törekvések jogosságát a realpolitikus céltűlésével akarják valóra váltani.

A magyarságot józan belátása, ösztönös ítélőképessége ezekben a sorsdöntő hetekben sem fogja cser-

ben hagyni. Tudjuk, hogy ilyenkor következik be az ígéretek bibliai manna-hullása, hogy ősrégi idők ősrégi szokása szerint ilyenkor röpködnek a levegőben a legszinesebb, de gyorsan elhalványuló jellegűek. Az ígéretek és jelszavak bőséges ősz-

esőjében a magyarság higgadtan fogja mérlegelni az ígérteket és az ígérteket, hogy aztán elhatározásával arrafelé forduljon, ahol boldogulását, szebb jövőjét a legjobban látja biztosítva.

Erős felkészülődés a választásokra

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, nov. 12.

A választások kiírása következtében a politikai harcok, amelyek eddig a miniszterelnökség, főképpen pedig a szkupstina falain belül folytak le, máris a vidékre terelődtek át. Mindegyik párt siet a választási küzdelem megkezdésével, hogy előnyököt biztosítson a maga számára. A zord téli időjárás sem jelent akadályt az agitációs utra induló jelölteknek és korteseknek, a kik bizakodó hangulattal, reményvel eltelten kezdik meg az agitációs munkájukat.

A gyűlések fénykora.

Az ország minden részéből egyre-másra érkeznek jelentések pártkonferenciákról és gyűlésekről. Mind-egyik párt sietve összehívja a kerületi és járási bizottságot, hogy megbeszélje a választási akciót, programot dolgozzon ki, mily módon vezesse minél nagyobb sikerre a tábor lobogóját.

Már most megállapítható, hogy a pártok nagy súlyt fognak helyezni a Vajdaságra és Boszniára, ahol a legkiválóbb embereiket jelöltetik, csak hogy a maguk számára biztosítsák a talajt. Ahogy a verziók állítják, a radikálisok különösen kemény agitációba fognak és minden lehetőséget megtesznek a kerületek megnyerésére. Pasityot, a párt vezérét és lelkét több helyen fogják ugyan szerepeltetni listavezetőnek, ez azonban nem változtat az eredeti programon, hogy Noviszádon is fellépjen. Valószínű, hogy Pasity, amennyiben egészségi állapota megengedi, rövid agitációs utra indul, melynek során ellátogat a Vajdaságba is. A miniszterelnök különben jelöltje Beogradnak, ahol Davidovity Ljuba, a demokrata-párt vezére lesz a riválisa.

Jovanovity Ljubát a radikális-párt szintén több helyen fogja jelöltetni. Hogy mely kerületekben lép fel, még bizonytalan, annyi azonban kétségtelen, hogy Észak- és Délboszniában feltétlenül listavezető lesz.

A választási harcok Boszniában.

Szarajevóból jelentik, hogy Boszniában is nagyban folynak a választások előmunkálatai. Mint ismeretes, Boszniában sok párt szerepelt a legutóbbi országgyűlési választásokon, melyek programjai sokban homlokegyenest ellenkeztek egymással. Az ország ezen részében még a muzulmán-párt sem volt egyseges, a belsejében dúló egyenetlenkedések szakadást idéztek elő, a melynek eredménye az volt, hogy két táborra szakadva indul, a nagy küzdelembe. Az egyik a Maglaies-csoport a radikális-párt felé vonzott és kormányhü politikát hirdetett, viszont a Spaho-frakció erősen ellenzéki magatartást ígért és Radicsék felé vonzott. A választásból Spahoék kerültek ki győztesen. A kibukott tábor most újra megkezdte munkáját és azon fáradozik, hogy elüsse Spahoék kezéről a mandátumokat.

A radikálisok azt állítják, hogy a két párt közötti harcok eredményezték a muzulmán-párt győzelmét Boszniában, mert a figyelmüket nem Spahoék mozgólódása, hanem az egymás elleni küzdelem köttötte le. Most ellenben arra számítanak, hogy együttes fellépéssel elensúlyozni fogják a muzulmánok akeiját. Hathatósabb propaganda kifejtése végett ugy a radikális, mint a független demokrata-párt rövidesen lapot indít Szarajevóban. A radikális lap címe Szrpszki Rees, míg a Pribisevityké Glasz Naroda lesz.

A független demokrata-párt szervezkedése.

A független demokrata-párt tegnap este Ljubljában vezetőségi ülést tartott, amelyen Zserjav dr. erdő- és bányauügyi miniszter elnökölt. A miniszter beszámolt a politikai helyzetről és áttekinthető képet adott a párt jövőbeni munkaságáról. Referádája során foglalkozott a klerikális-párt politikájával is és megállapította, hogy eltért eredeti irányelveitől, amennyiben

teljesen Radics Szeptán keze alá került és az ő köztársasági törekvéseit támogatja.

A független demokrata vezetők kijelentése szerint a párt mind nagyobb és nagyobb mértékben hódít terepet Szlovéniában és éppen ugy Szlavonországban is. Ezzel szemben a klerikálisok és horvát parasztpárti vezetők meg vannak róla győződve, hogy a két ország részben hiábavaló erőlködés más párt minden igyekeve és győzelmüket teljesen biztosítva látják.

A kormány álláspontja Radicsékkel szemben.

Beogradi politikai körökben nagy érdeklődéssel várják, hogy a kormány milyen állást foglal el a horvát köztársasági parasztpárttal szemben. Mindeközben még nem történt semmiféle intézkedés, amelyből retorzióra lehetne következtetni Radics államellenes magatartásáért. Beavatottak ugy tudják, hogy nem is fogják az eredetileg tervbe vett rendszabályokat foganatosítani, ha a párt irányában változás áll be. Abban az esetben azonban, ha Radics receptje után folytatják továbbra is tevékenységüket és letérnek a törvényes útról, ellenük minden valószínűség szerint az állam védelméről szóló törvény büntető paragrafusait fogják alkalmazni.

Davidovityék is készülődnek.

A demokrata-párt főbizottsága a mai nap folyamán folytatta tegnap megkezdett és félbeszakított ülését, amelyen a választásokkal kapcsolatos kérdéseket vitatta meg. Ezzel megbeszéltek a kampányban követendő taktikát és megtárgyalták a szükséges előkészületeket. Hír szerint már a közeli napokban összeállítják a jelölő-listákat, hogy megakadályozzák az amugy is kísértő szakadási mozgalmak eredményes lefoiyását.

A főispánék értekezlete.

Wilder dr. belügyminiszter-helyettes kabinetirodájában ma délelőtti konferenciára ültek össze Horvátország és Szlovénia főispánjai, akik a belügyminiszter meghívására jöttek Beogradba, hogy megbeszéljék az aktuális, választásokkal összefüggő kérdéseket.

Az angol—német kereskedelmi tárgyalások.

Berlinben ma újra kezdődtek az angol—német gazdasági tárgyalások. A németek az eddiginél nagyobb engedékenységet mutatnak annak tudatában, hogy a konzervatív kormány a koncessziók megtagadását megtorolná.



Felváltották a bánsági főszolgabirákat.

Tömeges változások a közigazgatási karban.

Beeskerek, nov. 13.

A belügyminisztériumból egyre-másra érkeznek kinevezési okmányok Beeskerekre Torontál-Temes-megye vezetőségéhez. Tegnap egyenesen tömegével futottak be az akták, melyek nagyarányú személyi változást rendelnek el a közigazgatási karban. Így többek között felváltották a bánsági főszolgabírák nagy részét és kineveztek több rendőrkapitányt és községi jegyzőt.

Az újabbban érkezett ügyiratok szerint felmentették állásuktól Mijatov Mija központi, Nadaski Gyuro kovaicicai, Gorsa Jozif kovini, Gyorgyevity Zsivojn novakanjizsai, Klarity Franjo vrsaci és Sztójnov Zsivojn panesevói főszolgabírókat. Kinevezték főszolgabíróvá Kolarovity Dusan vinkoveci vasuti komeszárust Kovaicicára, Radoszavljev Mitát Kovinba, Nádaski Gyurót Topolára (Bácskába). A novakanjizsai főszolgabíróvá ideiglenes vezetésével Rajity Tósa volt beeskereki adótanácsnokot, jelenlegi csókaai jegyzőt bízták meg, akit egyúttal tiszteltbeli főszolgabírónak is kineveztek. A beeskereki, vrsaci és panesevói főszolgabírói szék betöltéséről még nem történt intézkedés, azért a felmentett főbírák a legidősebb szolgabírájuknak adják át hivatalukat.

Mihajlovity Zsárkó volt beeskereki detektívtestületi főnököt, jelenlegi kovaicicai szolgabírókat egy ugyancsak tegnap keltezett rendelettel Sztarakanjizsára nevezték ki rendőrkapitánynak. Egy másik ügyirattal viszont felmentették a mostani belacrkvai rendőrkapitányt és helyét Britvity Ivo nyug. rendőrkapitánnyal töltötték be.

Tegnap érkezett meg Jovanovity Zsárkó jarkováci jegyző és Gelfenheim Antonie jarkováci segédjegyző felmentéséről szóló okirat s ezzel egyidejűleg jött meg Jankovity Vladimir és Radoszav Vászsa kinevezési okmánya. Az előbbi jegyzői, az utóbbi pedig segédjegyzői minőségben kerül Jarkovára.

Arszenievity Borivoy megyei díjnyokot Számosra segédjegyzőnek nevezték ki.

A Kovács-Pulitti-párbaj.

Nagykanizsa, nov. 12.

Ismeretes, hogy az Olimpiai alkalmával az olasz és magyar vívók között egy incidens történt, amelynek elintézéséül Kovács György dr. az olimpiai zsüri magyar bíróját, Pulitti olasz mestervívót párbajra hívta ki. A világ sporttársadalmának annakidején élesen az olaszok ellen foglalt állást. A párbajt azonban csak most tartatják meg, minthogy különféle akadályok álltak útjában az ügy végleges elintézésének.

Tegnap érkeztek meg a felek és segédek Nagykanizsára, ahol a párbajt lefolytatják. Megegyeztek abban, hogy a párbaj csak akkor lesz beszüntethető, ha mindkét fél orvosi egybehangzóan megállapítja bármely fél harcceptelenségét.

Tegnap érkezett meg ugyancsak Nagykanizsára Casalbore Renata,

Ujra megkezdik a horvát tartományvezetőségek likvidálását.

Beograd, nov. 12.

Megbízható forrásból eredő értesülésünk szerint a kormány legközelebbi ülésének egyikén oly értelmű határozatot hoz, amellyel megsemmisíti az előző kormány augusztus 25-ikén kiadott rende-

tét, a horvátországi tartományvezetőségek likvidálásának a felfüggesztéséről. Egyúttal utasításokat ad a tartományvezetőségek likvidálásának a folytatására és mielőbbi befejezésére.

a turini Gazeta del Popolo munkatársa is. Casalbore amiatt jött, hogy nyilatkozatot adjon le, hogy Pulitti a Kovács György elleni sértéssel korántsem akarta a magyar nemzet beesületét érinteni. Az egész ügy csak két uri embernek egymás között felmerült ellentétéből kifakadó sértésnek tartandó. A magyar újságírók a nyilatkozatot tudomásul vették és közölték, hogy a hatóságok részéről minden intézkedés megtörtént a rend fenntartására. Az olaszoknak semmi bántódástól nem kell tartani.

A párbaj tíz órakor délelőtt kezdődött és ötvenegy percig tartott. Összesen huszonhárom menet volt, amelyben Kovács átvágta Pulitti bal fülét. Egy vágást az ajkára, egyet balarcára és tizenegy lapos vágást kapott még Pulitti. Kovács sértetlen maradt.

A párbaj után Pulitti becsánatot kért Kovácstól és ezzel az affér véget ért.

Gyújtogatás gyanúja alapján

letartóztatottak egy beeskereki kereskedőt.

Beeskerek, nov. 13.

A „Torontál” tegnapi számában megírtuk, hogy kedden este tűz ütött ki Pavlovity Zsiva fűszerkereskedő Car Dusanova (Váraljai) utcai üzletében. A tüzet, amely szerencsére csak kisebb összegű kárt okozott, a tüzoltóság oltotta el.

Mára érdekes fordulat következett be ez ügyben. A rendőrség váratlanul őrizetbe vette Pavlovity Zsiva kereskedőt, aki ellen komoly formában az a gyanu merült fel, hogy üzletét felgyújtotta s ily módon akart szorult pénzügyi helyzetéből szabadulni. Megállapítást nyert, hogy a kereskedésben felhalmozott aránylag nem nagy értékű áru tulságosan magas összegre, száznövelevezér dinárra volt biztosítva. A nyomozás során azonkívül kitért az is, hogy ellene a mai nap folyamán végrehajtást akartak eszközölni. A tűz eloltása után tartott helyszíni vizsgálat alkalmával meg hosszú pamutszálat találtak, mely az ajtótól egy petróleummal telt hordóig vezetett.

Ilyenformán kétségtelenül megállapították, hogy a tűz gyújtogatás folytán keletkezett és a tettes úgy tervezte, hogy a lángok végigszaladva a zsinórán, meggyújtják az üzlet gyulékony anyagait és így lángba borítják a raktárát, melyért a biztosító intézettől bőséges kárpótlást kap.

Gavrilov Ljuba rendőralkapitány még a délelőtti folyamán kihallgatta a súlyos váddal terhelt kereskedőt és a vallomásának jegyzőkönyvbe vétele után, átadta az ügyésznek.

HIREK

— november 13.

Halálozás. Öszinte részvétellel vettük a hirt, hogy Grünberger Ilonka élete virágában, 21 éves korában áldozatul esett a járványszerűleg fellépett tifusznak. A néhány napos szenvedés után elhunyt életerős, szimpátikus, fiatal leány tragikus balsorsa mély részvéttel keltett az egész város társadalmában, amely közvetlen, rokonszenves, kedves lényéért őszintén szerette a korán elhunyt urileányt. Temetése esütörtökön délután fél 3 órakor lesz az aradáci-utcai gyászházból.

A városban uralkodó járvány tegnap még egy áldozatot követelt. Egy szimpátikus ismert fiatalember: Turinszki Jovan vármegyei gyakornok, egyetemi joghallgató költözött el az élők sorából. Az „Obilily” sportegyesületnek tevékeny tagja, egyik legkitünőbb atlétája volt. A kórházban halt meg, szerdán délután, husz éves korában. Temetése délután 2 órakor megy végbe a Hajduk Veljkova (Merçi) utcai gyászházból. Az elhaltban Turinszki Milivoj nyug. városi tanácsnok a fiát gyászolja.

A szerb hadsereg bevonulásának évfordulója. November 17-én, hétfőn lesz hat esztendeje, hogy a szerb hadsereg Beeskerekre bevonult. Ugyanerre a napra esik a helyben állomásozó 27-ik gyalogezred patrónusának napja, ugynevezett szlavája is, melyet az emléknapra való tekintettel, mint minden évben, úgy az idén is díszes keretek között ünnepelnek meg. A kettős ünnep méltó megünnepelését a katonai és polgári hatóságok közös programban állapodtak meg, mely az egész napot felöleli és a következőképpen szól: Délelőtt tíz órakor ünnepi istentisztelet a központi görög keleti templomban. Utána a katonaság, a polgári testületek és egyesületek felvonulnak a Fötéren felállított dobogó előtt, melyen a helyi katonai parancsnokok és hivatali vezetők foglalnak helyet. Ennek végzetével az Alekszander laktanyában ősi szokás szerint kalácsot szentelnek és szegnek, amivel a délelőtti ünnepségek véget is érnek. Délután katonai játékokat rendeznek az Alekszander laktanyában. Este táncmulatság lesz a Kaszinóban, a katonazenekar közreműködésével. Nyolc órakor Beeskerek városa bankettet ad a tisztikar tiszteletére.

Nő Angliában a munkanélküliség.

Londonban a munkanélküliek száma eddig is rettentő nagy volt, de ez a szám állandó emelkedést mutat még mindig. A munkanélküliek száma jelenleg egy millió 212 ezer.

A radikális-párt nagygyűlése. Beogradból jelentik: A radikális-párt november 16-ikán, vasárnap délelőtt Beogradban a „Páris”-szálló nagytermében nagygyűlést tart, amelyen Pasity Nikola pártelnök, Trifkovity Márk alelnök és Makszimovity Bózsó belügyminiszter mond beszédet.

Egy életerős

kedves, esinos fiatal lány kacagott még néhány nap előtt az élet rózsáival az arcán, tele a jövőbe vetett hittel és ragyogó reményekkel és ma már fehéren, jéggé meredten fekszik hófehér halotti ágyán. Arca piros rózsái, fehér rózsákká dermedtek és bizonyára egy virághullás sem olyan szomorú, mint ha egy sok reménnyel biztató élet pusztul el. Mert a fák, hervadó virágok új életre, virulóbb kikeletre érnek — de ennek az elmúlt életnek többé nem lesz tavasza. Néhány nap előtt egy fiatal asszony halt meg, élte teljében, életkorának gyümölcsöket érlelő nyarában és egy egész család jutott árvaságra általa. Gyermek, akiknek semmisen fogja pótolhatni ezt az elpusztult életet, mert az életen kívül még egy szent hivatása volt — anyja volt. — Egy fiatal férfi is meghalt ma, szintén tele igérettel, biztató reményekkel — és még néhányan fekszenek súlyos betegen, halálra váltan. A halál oka minden esetben egy alattomos, rosszindulatu ellenség: a tifusz, a mely járványszerűen lépett föl és éppen a legértékesebb, reményt igéző életet pusztította el. És ezen gondolkodni kell — mert Beeskereket a maga esatornázatlan, vízvezeték nélküli állapota miatt bizony állandóan fenyegeti a járványok réme. Vajjon nem jobb lett volna-e a villanyreorganizáció tengeri kigyója helyett inkább a esatornázásra és vízvezetékre gondolni? Igaz, hogy most már késő és míg újra pénzünk lesz és rendbe fogunk jönni, addig még sok-sok áldozatot fog tölünk a kéréllhetetlen végzet követelni. De talán mégis kellene valamit tenni? J.

Olga Soloviova klasszikus táncestélye iránt városzerte nagy az érdeklődés. A fiatal művésznő, aki a külföld legnagyobb városaiiban óriási sikerekkel lépett föl, Beeskereken csak egyetlenegy estén táncol a városi színházban. Jegyek előjegyezhetők Mangold könyvkereskedésében.

Elhalasztották a beeskereki vásárt. November 14., 15. és 16-ikára országos vásárt hirdettek Beeskereken. A vásár kitűzése körül tévedés történt, mert amint a városi hatóság részéről közlik velünk, az országos vásárt november 21., 22. és 23-án tartják meg. Az első napon szarvasmarha, juh és sertés kerülhet felhajtásra, a második napon lóvásár lesz, mind a három nap pedig kirakóvásár.

Az ág. ev. templomban vasárnap délelőtt tíz órai kezdettel és délután Konecsni Sándor, a beeskereki születésű kikindai lelkes tart szentbeszédet.

Országos vásárok. Karlsdorfon november 15-ikén, Szentán 16. és 17-én, Velikakikindán 28. és 29-én országos vásárt tartanak.

Gavriloity volt londoni SHS követ temetése. Beográdból jelentik: Gavriloity Mihajlo dr. londoni SHS követ holttestét a család kívánságára hazahozták Beográdba, ahol tegnap temették el nagy pompával. A székesegyházban folyt le a beszentelés, ahol Dimitrie pátriárka és Ninesity Momesilo dr. külügyminiszter bucsuztatta el a halottat. A temetésen résztvett a király és a kormány képviselőin kívül csaknem teljes számmal a diplomáciai kar.

* **Rámpás-estét rendeznek** e hó 15-én, szombaton este a Kaszinóvendéglőben a volt „Bur“-asztaltársaság tagjai.

Pethes állapota válságos. A nagybeteg Pethes Imre állapota ma rosszabbra fordult. Az agyvelőgyulladás terjed, úgy hogy az orvosok katasztrófától tartanak.

Elfogtak egy szökevény tanoncot. Schröder Ferenc 14 éves novibecseji tanonc a napokban megszökött munkaadójától és azóta nyoma veszett. A kiadott körözlevél alapján ma Beeskereken elfogták. A rendőrség hivatalosan kiértesítette a novibecseji hatóságokat a kis szökevény letartóztatásáról.

Családi háborúság Sztáriécskán. Dan Gyura sztáriécskai földműves tegnap este összejördült feleségével: Dan Margaretával. Egyik szó a másikat követte és végül is párás verekedésre fejlődött a veszekedés. Dan Gyura, a dühtől elvakult férj megragadta a feleségét, a földhöz vágta és lábával taposta. A szerencsétlen asszonyt a szomszédok mentették ki a brutális férfi kezei alól. A nem éppen ideális házastárs ellen megindult a bünyügyi eljárás.

Felmentették Vranjevó és Csóka képviselőtestületét. A belügyminisztériumból tegnap két ügyirat érkezett Beeskerekre a megye címére, melyben közli, hogy a vranjevói és esócai képviselőtestületet tisztességétől felmenti és helyébe újat nevezett ki. A két község új képviselőtestületének névsora ugyancsak megjött s azt haladéktalanul továbbították is az érdekelt községek jegyzőjének.

Abszolválta jogász. Keks Lajos megyei számvevő a beográdi egyetem jogvégzettségét nyert.

* **Rámpás-estét rendeznek** e hó 15-én, szombaton este a Kaszinóvendéglőben a volt „Bur“-asztaltársaság tagjai.

Tájékozatlanság a vasárnapi üzletzárás körül. A vasárnapi üzletzárás tekintetében még mindig teljes a bizonytalanság az érdekelt kereskedők körében. Egyre-másra érkeznek hozzánk a kérdézősködések ebben az ügyben, amiért is szükségesnek láttuk a tájékozatlanság megszüntetése végett, hogy hivatalos helyről szerzett értesülés alapján újra megírjuk, kik tarthatják vasárnap nyitva üzleteiket. A kapott információk szerint vasárnap déli tizenkét óráig lehetnek nyitva a következő üzletek: pék- és borbélyműhelyek, mészáros, élelmiszerüzletek (kivéve a szatós és csemegekereskedéseket) virágkereskedések, dohány- és újságárudák.

Vasárnap egész nap nyitva tarthatnak a korezmák, vendéglők, kávéházak, szállodák, fényképészeti műtermek és temetkezési vállalatok.

A Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyűlése folyó november hó 16-án délután 3 órakor tartja évi rendes közgyűlését a Kaszinóban. Ezt megelőzőleg délután 2 órakor választmányi ülés.

* **A „Humanitas“ Zsidó Nőegylet** folyó hó 16-án, vasárnap délután 4 órakor a Korona-szálloda nagytermében műsorral egybekötött táncdélutánt rendez. A műsor keretében a legjobb műkedvelők lépnek fel.

* **A „Balkán Bioskop“** november 13. és 14-én bemutatja a Nordisk Films Co. legújabb nagyszabású filmjét, az **Ósi törvény** (Ki a ghetto-ból) című drámát. Soha annyit a vallásról és annak kapcsolatos tartozandóságairól nem írtak és nem vitatkoztak, mint a legutóbbi években. Ha ez a lázas hullám már el is simult valamelyest, még mindig furesának és meglepetésszerűnek kell találnunk felületes elgondolás alapján, hogy egy vallási témával foglalkozó film kerül a közönség elé. A téma a vallást tolja a felületre néző szemre, pedig itt tulajdonképpen a vallás nem lényeges. A ghetto itt nem egy városrész. A ghetto és a vallás itt a korlátolt konzervativizmus jelképei, azé a konzervativizmusé, mely a művészetet még ma is ledér és könnyelmű dolognak nézi, amely ma sem ismeri a művészet fenséges és nemes voltát, ha csak annak nagysága le nem nyugtázza. Nincs egyszerűbb, nincs időszerűbb, nincs lényegzőbb probléma ma, mint a kiszabadulás a szellemi ghetto-ból. Az Ósi törvény című film erre tanít, erre oktat, ezt mondja el egy romantikus melegszió, melegszió

történet keretében, melynek főszerepét Henny Porten az ő zsenialitásával játssza. Jegyek délelőtt mindenkor 10 órától válthatók. A színház kellemesen fűtve van.

* **Rámpás-estét rendeznek** e hó 15-én, szombaton este a Kaszinóvendéglőben a volt „Bur“-asztaltársaság tagjai.

A prágai tavaszi mintavásár. A becskerekai kereskedelmi- és iparkamarához érkezett értesítés szerint március 22-ikétől 29-ikéig bezárólag tartják meg Prágában a tavaszi mintavásárt.

* **A legbiztosabb óvszer tifuszbetegségek ellen Rohitschi ásványvíz.** Kapható csak egész láca vételnél, á 25 üveg, a Rohitschi-víz bánáti főlerakatánál, Srpsko Trgovacsko D. D.-nál Veliki Beeskereken.

* **Szerelési és átszerelési munkákat** vállal és pontosan elkészít a Globus villamosági vállalat. Szerelési anyagok és égők nagyban és kisinyben. Kitűnő anyag, precíz munka! Költségvetéseket díjmentesen készít.

* **Vas- és fémöntvényeket** Krausz-nál, Veliki Beeskerek. — Telefon szám 329

Vajdasági Méhészeti Lapok. Minden hónapban gazdag tartalommal s a méhészekre rendkívül fontos ismeretterjesztő cikkeikkel jelenik meg a Vajdaság egyetlen méhészeti szaklapja. Minden méhészre fontos ez a szaklap s azért a legmelegebben ajánlhatjuk a méhészettel foglalkozók figyelmébe. A szép kiállítású folyóirat ára fűzetenkint 6 dinár s megrendelhető, valamint állandóan kapható az „Orient“ főutcai üzletében.

Akikről megfeledkeznek...

Hattagu család lakik a Plank-kertben.

— A „Torontál“ tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 13.

Az ősz már a tél felé siet, a lehullott leveleket hideg dér lepi be, az utcai csatornák vize felett vékony jégréteget von esténként a hideg, a Fő-utcán didergő párok sietnek tova és a gesztenyések sütője felett fehér, olvadozó párákban száll a semmibe a meleg. A lakásokban kályhák duruzsolnak vígan, jólakottan és megelégedetten vagy legalább is vastag falak védik a családi fészkeket a kint siránkozó hideg novemberi szélről. Ugyanakkor, amikor egymáshoz hajolva százan és százan gondtalanul elmerengenek a szikrázó lángtengeren, hallgatják a szorgalmas, láthatatlan kovácsok fáradhatatlan kalapálását, vagy a vastag meleg falakhoz nyomva fülüket, élvezik a fájdalmasan elnyúló szélfütyöket, a becskerekai Plank-kertben, egy tölbe burkolódzó sétány kellős közepében, fedetlen, rendeltetéséből kimúlt virágház roskadozó falai között hattagu család imádja az Istent, egy emberi lakásért.

Stubricht Ferencnek hívják a családfentartót, foglalkozása péksegéd. Korán este munkába tér és reggel vetődik haza, fáradtan, kimerülten. Otthona itt van már nyolc hónapja a Plank-kerti domb tövében, az üveg-házban, mely már régen kikopott rendeltetéséből. Az üvegek egyenkint kitérdeztek, a keresztgerendák elkorhadtak, csak teteje maradt meg, az is azonban egy részét védi meg csak a hatalmas jégveremhez hasonló odunak. Ezen az esőtől némi

leg megóvott területen állította fel szegényes butorzatának még el nem pusztult darabjait Strubricht Ferenc felesége. A sarokban L alakban áll a két ágy, melyben a hattagu család végig didergő a kemény éjszakai hideget.

Amikor hazaérek — mondja Strubricht mester keserűen, szívet marcangolón — előbb felázom a hidegtől félig elalélt gyermekeimet, megdörzsölöm kékre fagyott testüket, hogy újra magukhoz térjenek...

Hangja nem lázadó, nem szemrehányzó, hanem csendes, inkább monoton, mert eltompult már maga is a szörnyűségek iránt, azok után amiket végigszenvedett. Azután megszokta a részvétlenséget, hisz huszonhét kérvény tanuskodik róla, melyben lakást jelent be, lakást kér, szabályszerű illetékekkel ellátva minden darabot, kerek összegben mintegy ezer dinárt költve el szerény kis keresetéből. De — már megbánta, hogy ennyit mondott — végeredményben mégis kapott a napokban lakást a Beogradszka (Écskai) utca 22-es számú házban.

El is mentem a háztulajdonoshoz, — folytatja mélyen sóhajtva a mester —, hogy megnézzem a nekem kiutalt lakást. A háziasszony azonban mellére vert és kijelentette, hogy a kérdéses egyszoba-konyhás helyiség az övé. Később megüzentette, hogy csak olyképpen hajlandó átadni a lakást, ha az ott felraktározott buzát zsákba rakatom és máshol elhelyezem.

Azóta sem tudott érvényt szerezni Stubricht Ferenc a maga igazának és a lakáshivatali végzésnek. Tanácstalanul, segítség nélkül ödög a városban és várja, hogy rászakadjon családjára a decemberi fagy, a pusztulás.

Három év előtt vesztette el lakását, akkor lakott utoljára emberi lakásban. Vrsacra költözött, ahol egy pékműhelyt vett át, mivel azonban reuzálni ott nem tudott, visszatért Beeskerekre. Miután lakást nem kapott, behurcolkodott a gőzfürdő oszladozófényben lévő épületébe. Áprilisban az épület rekonstrukciós munkálatok miatt elhagyott. A Plank-kertben, szabad ég alatt, szakadó koratavaszi esőben. A gyerekek sirtak, az asszony a haját tépte, a családapa pedig kétségbeesetten kért és kilincselte. A szolga jóvoltából került a némileg fedett üvegházba, azóta azonban már ő is elfordult tőle. Korán este bezárja a kapukat, úgy hogy a magas kerítésen átmászva kénytelen esténként munkába menni és reggel hazatérni a lakók számkivetettje.

A négy gyerek pedig, a négy esztendő Gusztáv, a hat esztendő Féri, a nyolc éves Krisztina és tíz éves Anna kékre fagyott kezeit kabátjaikba dugdosva, csodálkozva néznek engem, hogy miért érdeklődöm sorsuk iránt, miért avatkozom bele eltaposódó életükbe — s ez a miért rárajzolódik beszédes szemükre, mely szinte gyanakvóan tekint felém. Annyi rossz érte már őket, hogy ellenfelet látnak bennem, pedig azok messze járnak tőlük és különbösek mint az utszéli fa.

A Károlyi-pör ügye.

A „Torontál“ tudósítójának tévirata

Budapest, nov. 12.

A Károlyi pörben ma a kincstár képviselője válaszolt Nagy Vince előterjesztésére. Fejtette, hogy a békeszerződés pergátlónak felhozott szakasza nem vonatkozhatott Károlyi esetére.

A Kuria Károlyi Mihály képviselőjének ismeretes pergátló kifogásait elutasította.

TÖZSDE

November 12.

Beograd. (Zárlat.) London 319.35, Páris 368.70, Newyork 6905, Genf 1336, Szaloniki 123.50, Milánó 310, Prága 206.60, Bukarest 3850, Amsterdam 2780, Bruxelles 338.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 123 és fél, Budapest 69 és egynegyed, Newyork 519 és fél, Milánó 2245, Prága 1545, Wien 74, Varsó 100, Szófia 377 és fél, Bukarest 285, Beograd 747 és fél, London 2393, Páris 2750.

Budapest. (Zárlat.) Beograd 1878—1084, dinár 1058—1079, Bukarest 413—417, Milánó 3231—3251, Newyork 74920—75320, Páris 3966—3996, Prága 2225—2237, Bécs 14320—14465.

A kiadóhivatali telefonszáma — 2

A szerkesztőség telefonszáma 28



Nagyobb szállítmány prima étkezési
rózsaburgonya
érkezett, kicsinyben és nagyban, vala-
mint vagonkételekben is mindenkinél
olcsóbban kapható
Miskovics Csedomirnál
Veliki Beeskerek, Dináros-vendéglő, a
vált Óidal (Roknics fényképésszel
szemben. 2259

Halló!

Hallotta-e már, hogy **Reisz Sándor** órás- és ékszerész-
üzletében Velikibe-
kerekben, Beogradska (Écskai) utca 11. szám alatt, a
„Potyka“-vendéglő mellett, órák és mindennemű ékszerek
a legolcsóbban szerezhetők be. 2258

Figyelem!

Nagy választék zseb-, fall-, inga- és ébresztőórákban,
feltűnő olcsó árban.

Egy nikkell zsebóra }
ébresztőóra } **90-90 Din.**
kis falióra }

Tegyen egy próbavásárlást és győződjön meg árúim
jó minőségéről és olcsóságáról? Javításokat garancia
mellett gyorsan, pontosan és olcsó árban eszközölök!

Butorozott szoba 1905

két szerényebb igényű fiatalember ré-
szére kiadó, esetleg teljes ellátással is
Cím a kiadóhivatalban.

Szőlőtermelők!

2-3 éves gyökerező ojtványok,
egy éves amerikai gyökerező
és sima vadveszszők minden
fajban, valamint nemesített
2-3 éves gyümölcsfák,
rőzsafák megrendelhetők
2251

Gebhardt Józsefnél
Noviszád, Szv. Jovanova trg 6

Tanuló lányokat

felvesz helybeli nagyobb
iparvállalat.
Cím a kiadóhivatalban. 2179

Beogradi egyetemen kitűnően
vizsgázott tanár gimnáziumi
tanulóknak (szerbül és magyarul)

ÓRAKAT AD. 2223

Előkészít magánvizsgára is.

OBERTHÜR, Szlovenacska (Nádor)
utca 1 sz. (Messinger mellett)

Amerikai zene- és táncestély!!!

F. hó 15-én, szombaton kedélyes társasestély és 16-án, vasárnap
pedig táncestély lesz amerikai zenével (amerikai Mikki-tanc a
levegőbe) a volt Glassen-féle vendéglőben, a Kralja Alakszandra-
(volt honvéd-)kaszárnyával szemben (sarokház). 2257

Jó ételekről és italokról gondoskodik és számos látogatást kér
Beleptidij nincs! *Milivoj Toskov*, vendéglős

Sibován 180 holdas birtok
vetéssel és épületekkel együtt
egy vagy több évre bérbeadó.

Érdeklődni lehet
Stefánovics György földbirtokos-
nál. Kanak. 2241

Biztos kereset.

200 ezer dinárral társul
beléphet új fejlődőképes
nagyobb iparvállalathoz.

Ajánlatokat továbbit: Béga-hirdető
V. Beeskerek, a főpostával szemben

Egy uszaly 2234

wieni gázkocsz érkezett
Kicsinyben és vagonkételekben a legolcsóbban



ifj. Krausz Gyula
fa- és szénkereskedő velikibeeskereki cégnél kapható.
Telefon 103. Telefon 103.

Red Oil Company
Braća Komlós
Velikibeeskerek.

Iroda: Pupinova (Árpád) u. 4.
Telefonszám 135.

Ajánl raktárról azonnali szállításra a
legolcsóbb napiáron: benzint, petróleu-
mot, gép- s hengerolajokat, kocsikenő-
csőt, valódi angol gépsziját, zsákot,
ponyvát, zsinort. 1797

Zsákköicsözö intézet. Kérjen árajánlatot.

Telefonszám 21. Alapított 1846.

Pleitz Fer. Pál
Veliki Beeskerek, obiljeva (Zapolja) u. 7. sz.

Könyvnyomdája

Nyomatványok modern kivitelben. Lapkiadás. Nyomatvány-
raktár. Tömöntöde. Könyvkötészet. Ruggyantabélyegzőgyártás.